

УДК: 632.937

**І. В. Веріжнікова, канд. с.-г. наук, Н. І. Пивовар, магістрант
ДВНЗ «Державний університет управління та підприємництва»**

**К. О. Шилова, магістрант
Херсонський державний аграрний університет**

НАСЛІДКИ ІНТРОДУКЦІЇ ЕНТОМОФАГА *HARMONIA AXYRIDIS* PALL. (COLEOPTERA, COCCINELLIDAE) ТА ПРОГНОЗНИЙ АРЕАЛ ЙОГО АКЛІМАТИЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Harmonia axyridis Pallas не є місцевим видом для України, її природний ареал знаходиться на Далекому Сході. Оскільки цей об'єкт широко використовується у захисті рослин як ефективний хижак шкідливих видів (попелиць, трипсів, кліщів, білокрилок, листоблішок тощо), його активно інтродукували в агроценози Європи, Південної та Північної Америки.

В Україні спроби інтродукції *Harmonia axyridis* відомі з 60-х рр. Перші спроби випуску в Київській області, Прикарпатті та Криму виявилися невдалими: випущені особини розвивалися упродовж літа, але не витримали перезимівлі (Ижевский, 1990).

Перші повідомлення про акліматизацію виду в місцях інтродукції в Західній Європі з'явилися у 2003 р. У 2005 р. зростання чисельності цього виду набуло загрозливого характеру. Особини накопичились у багатотисячній кількості та почали витісняти місцеві види хижих корівок з ланцюгів живлення (Веріжнікова, 2011).

У 2007 р. з'явилися повідомлення про наявність і накопичення чисельності виду в деяких регіонах Європи (Північна Франція, Бельгія, Чехословаччина). Тоді ж нами були помічені поодинокі екземпляри морфотипу *spectabilis* у м. Києві (лівий берег річки Дніпро). Восени 2011 р. нами встановлено факт наявності численної популяції *Harmonia axyridis* в Києві (р-ни Воскресенка та Сірець) та існування малочисленної популяції в околицях с. Мартусівка Бориспільського району Київської області (Веріжнікова, 2011).

З метою з'ясування походження цієї популяції нами розраховано та графічно зображено прогнозний ареал виду в Україні, який зумовлений подібністю переважно кліматичних факторів у місцевостях світу, де він стабільно наявний (використовували програмне забезпечення DIVA GIS).

З отриманої карти видно, що з вірогідністю 5–10% вид може акліматизуватись у центральній частині Полтавського регіону, на Південному узбережжі Криму, південному заході Закарпатської області, на спільному кордоні Одеської, Вінницької, Черкаської, Кіровоградської областей та в Молдові. Водночас, за розрахунковими даними, Київ розміщений у зоні 2,5–5,0% вірогідності акліматизації, а нами вже встановлено факт акліматизації комахи у м. Києві. Отже, вся територія, що позначена на карті як подібна за

кліматичними умовами до Київської області, входить до зони ризику акліматизації та накопичення чисельності популяції *Harmonia axyridis*.

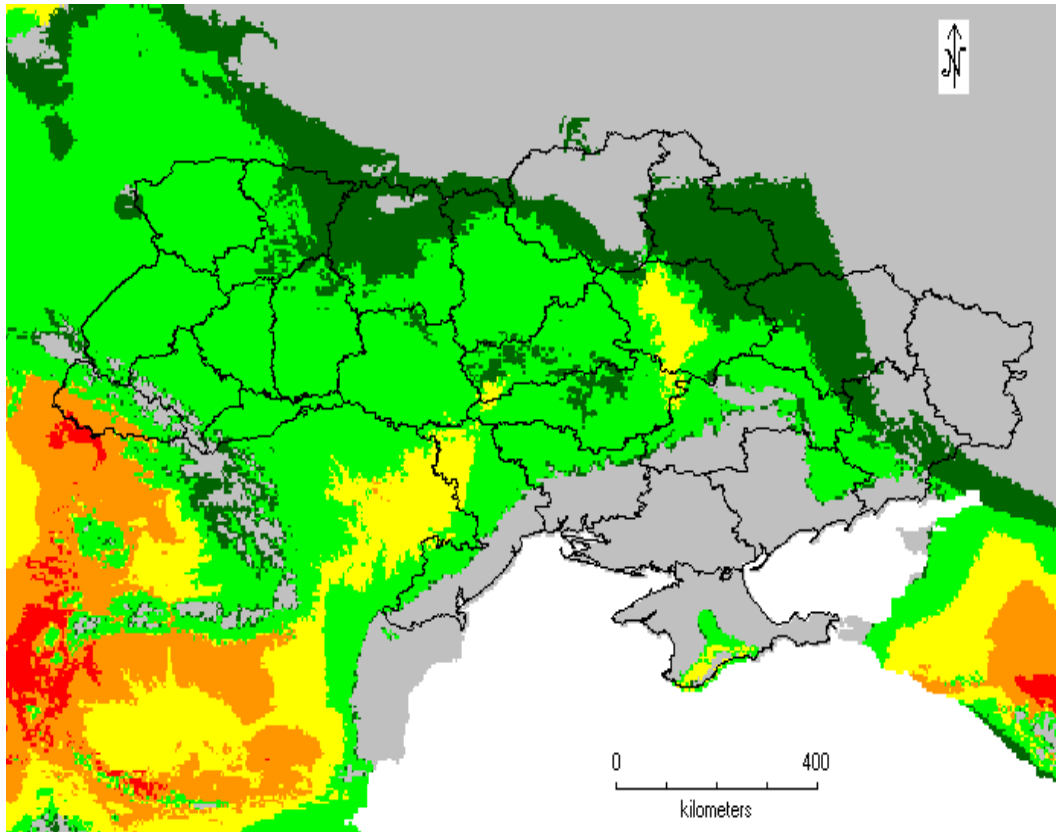
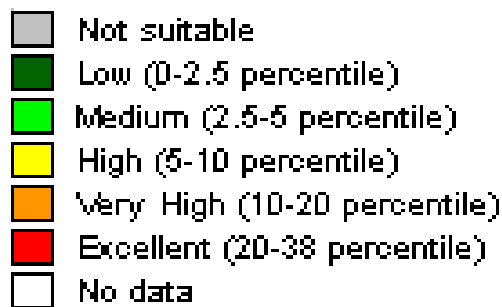

Рис. Прогнозний ареал корівки *Harmonia axyridis* в Україні

З такою ж вірогідністю 2,5–5,0% вид може акліматизуватися у Львівській, Луцькій, Тернопільській, Хмельницькій областях, західній частині Рівненської області, південній частині Житомирської області, у Вінницькій області, південно-західній частині Чернігівської області, Черкаській області, Кіровоградській, північній частині Миколаївської області, північній частині Дніпропетровської, західній частині Донецької області, центральній частині Криму та південно-західній частині Одеської області.

Висновки. Таким чином дані прогнозного ареалу свідчать, що *Harmonia axyridis* може акліматизуватись і накопичитись у загрозовій для місцевої ентомофауни чисельності майже на всій території українського Лісостепу.